

נשמת ישראל

הצדיק ר' אליעזר, אביו של מורנו הבעל שם טוב, דר בכפר בהרי הקרפטים שבאוקראינה, והיה מהדר במצות הכנסת אורחים. דרכו שהיה שולח שלוחים להביא אורחים לביתו, ואחרי שמילא כרסם במאכל ומשתה היה מעניק להם צידה לדרך.

למעלה נתפעלו מאוד מהנהגתו, אך המסטינים קטרגו שעוד אינו מכניס אורחים כאברהם אבינו, ושלא עמד עדיין בנסיון של ממש. ביקש הס"מ שיתנו לו רשות להביאו לידי נסיון. שמע זאת אליהו הנביא, ואמר שאין טוב שהס"מ יהיה השליח, כי על ידו יבוא לידי נפילה ר"ל, וביקש שיקחו אותו להיות שליח.

הסכימו למעלה שאליהו הנביא יהיה השליח, וירד ובא אל הצדיק ר' אליעזר בשבת קודש אחר הצהרים, ונדמה לו כעני עובר אורח. ונכנס בבית ר' אליעזר, ואמר: "שבתא טבתא!" ר' אליעזר לא קצף עליו שבא בחוצפה, שהרי נדמה כאילו חלל שבת ח"ו ואינו בוש במעשיו, אלא נתן לו מיד סעודה שלישית, ובמוצש"ק נתן לו סעודת מלוח מלכה.

גם למחרת, ביום הראשון, נתן לו נדבה הגונה ולא הזכיר לו כלל עוון שבת קודש. אז נגלה אליו, ואמר: דע כי אנכי אליהו הנביא, ובזכות הנהגתך הטובה תזכה לבן שיאיר את עיני ישראל.

רשימות דברים ד, עמ' לה

צדיק אחד נסע ברכבת, ומרוב דחקו היה לבוש כאחד הדלים. עמו בקרון ישב גביר אחד, שהיה מתלוצץ ומתקלס בו על מראהו ועל לבושו. והנה, כאשר הגיע הצדיק למחוז חפצו, ראה הגביר פתאום איך עם רב בא לקבל את פניו ולחלוק לו כבוד. לנגד עיניו כמו השליך ההלך הפשוט מעליו את בגדי דלותו, ומיד נזקפה קומתו ויזרח אורו.

ברעד נדחף הגביר גם הוא לשורת מקבלי הפנים, ובבואו לפני הצדיק ביקש בכל לב סליחה ומחילה על שלא הבחין, על שביזה... אמר לו הצדיק: ממני אינך צריך לבקש סליחה, כלום אלי נתכוונת? לא אותי ביזית, אלא את היהודי הפשוט שנסע עמך בקרון. מן היהודים הפשוטים הללו עליך לבקש מחילה, ואותם אל תוסיף לבזות.